

**Початок Другої світової війни.
Вступ Червоної армії на територію Західної України**

1 вересня 1939 р.	Вторгнення нацистських військ у межі Польщі; початок німецько-польської війни
3 вересня 1939 р.	Оголошення Великою Британією та Францією війни Німеччині. Переростання німецько-польської війни у Другу світову
17 вересня 1939 р.	Вступ Червоної армії на територію Польщі згідно з попередніми домовленостями з Німеччиною; наступ на Галичину та Волинь військ Українського фронту під командуванням С. Тимошенка
22 вересня 1939 р.	Вступ радянських військ у Львів. Протягом 12 днів радянські війська майже без боїв захопили Західну Україну. Ідеологічне оформлення радянського вторгнення в Польщу як кроку до споконвічного прагнення західних українців до єднання зі своїми східноукраїнськими братами
22 жовтня 1939 р.	Вибори до Народних Зборів Західної України (під контролем радянських військових та політпрацівників), які наприкінці жовтня ухвалили Декларацію про вхідження Західної України до складу УРСР
Листопад 1939 р.	Затвердження сесіями союзної та української Верховних рад законів про возз'єднання Західної України з УРСР у складі СРСР. Встановлення німецького контролю над <i>Лемківщиною</i> , <i>Холмщиною</i> та <i>Підляшшям</i> , які увійшли до складу Польського генерал-губернаторства; дія на цих територіях окупаційної адміністрації

Возз'єднання Хотинщини, Південної Бессарабії і Північної Буковини з УРСР

26 червня 1940 р.	Нота Раднаркому СРСР до уряду Румунії з вимогою повернути <i>Бессарабію</i> та передати <i>Північну Буковину</i> на підставі того, що в листопаді 1918 р. Народне віче Буковини прийняло рішення про возз'єднання з Радянською Україною. Звернення Румунії до Німеччини з проханням про допомогу; запевнення Німеччиною Румунії щодо тимчасовості територіальних поступок СРСР
28 червня 1939 р.	Прийняття рішення коронною радою Румунії про поступки вимогам Радянського Союзу
28 червня — 3 липня 1940 р.	Військова операція, здійснена Червоною армією з метою примусової передачі Румунією Бессарабії та Північної Буковини до складу СРСР, яка отримала назву «визвольний похід»
2 серпня 1940 р.	Рішення Верховної Ради СРСР про прийняття <i>Бессарабії</i> та <i>Північної Буковина</i> до складу СРСР; <i>Північна Буковина</i> , <i>Хотинський</i> , <i>Ажкерманський</i> та <i>Ізмаїльський</i> повіти увійшли до УРСР

Становище в УРСР у 1939 – у першій половині 1941 р.

- Концентрація зусиль на військовій промисловості. Збільшення обсягів видобутку вугілля, нарощування потужностей машинобудівної промисловості, хімічних підприємств, електроенергетики.
- Уведення в дію в УРСР 600 нових промислових підприємств (1938 – червень 1941 р.).
- Значне місце України в загальносоюзному виробництві (видобуток та виготовлення 50,5 % вугілля, 67 % залізної руди, 64,7 % чавуну, 48,8 % сталі, 49,7 % прокату).
- Відставання підприємств легкої та харчової промисловості; загострення дефіциту продуктів харчування та товарів масового споживання.
- Використання села як донора для промисловості.
- 26 червня 1940 р. Указ Президії Верховної Ради СРСР про встановлення 8-годинного робочого дня, 7-денного робочого тижня тощо.
- Заходи щодо посилення трудової дисципліни:
- 26 червня 1940 р. — Указ Президії Верховної Ради СРСР, за яким самовільне залишення робочого місця каралося ув'язненням від 2-х до 4-х місяців, прогул без поважної причини карався засудженням до виправно-трудо-вих робіт на строк до 6 місяців з утриманням 25 % зарплати.
- Для кожного працездатного колгоспника встановлювався обов'язковий мінімум трудоднів на рік, невиконання якого було підставою для репресій аж до арештів.
- Посилення потенціалу військових округів на території України (з 1939 по 1941 р. лише в Київському особливому військовому окрузі додатково було сформовано 18 стрілецьких та авіаційних дивізій, вісім механізованих корпусів)

Військові події 1941–1942 рр. Окупація України

22 червня 1941 р.	Бомбардування німецькою авіацією українських міст (Рівне, Львів, Житомир, Київ, Севастополь та ін.)
23–29 червня 1941 р.	Найбільша танкова битва початкового періоду війни в районі Луцьк—Броди—Рівне, у якій взяли участь з обох сторін близько 2 тис. танків (на тиждень затримала просування ворога)
30 червня — 11 липня 1941 р.	Відступ Червоної армії на обох фронтах: на Півдні німецько-румунські війська захопили Північну Буковину й Бессарабію та підійшли до Дністра; на Заході України захопили Дрогобич, Львів, Луцьк, Рівне, Житомир і наблизилися до Києва
11 липня — 22 вересня 1941 р.	Київська оборонна операція, яка закінчилася катастрофою для Південно-Західного фронту. Не дозволивши вчасно відвести війська з київського виступу й зайняти більш вдалу позицію для оборони, Ставка Верховного головнокомандування приречла на загибель і полон понад 600 тис. осіб, які опинилися в оточенні. У «котлі» загинули командуючий фронтом М. Кирпонос, член військової ради М. Бурмістренко, начальник штабу фронту В. Тушиков
19 вересня 1941 р.	Гітлерівці зайняли Київ. Оборона Києва тривала 71 день, вона надовго затримала німців і дала змогу провести евакуацію на схід людей і великі підприємства Лівобережжя та Донбасу

Військові події 1941—1942 рр. Окупація України

22 червня 1941 р.	Бомбардування німецькою авіацією українських міст (Рівне, Львів, Житомир, Київ, Севастополь та ін.)
23—29 червня 1941 р.	Найбільша танкова битва початкового періоду війни в районі Луцьк—Броди—Рівне, у якій взяли участь з обох сторін близько 2 тис. танків (на тиждень затримала просування ворога)
30 червня — 11 липня 1941 р.	Відступ Червоної армії на обох фронтах: на Півдні німецько-румунські війська захопили Північну Буковину й Бессарабію та підійшли до Дністра; на Заході України захопили Дрогобич, Львів, Луцьк, Рівне, Житомир і наблизилися до Києва
11 липня — 22 вересня 1941 р.	Київська оборонна операція, яка закінчилася катастрофою для Південно-Західного фронту. Не дозволивши вчасно відвести війська з київського виступу й зайняти більш вдалу позицію для оборони, Ставка Верховного головнокомандування приречла на загибель і полон понад 600 тис. осіб, які опинилися в оточенні. У «котлі» загинули командуючий фронтом М. Кирпос, член військової ради М. Бурмистренко, начальник штабу фронту В. Туников
19 вересня 1941 р.	Гітлерівці зайняли Київ. Оборона Києва тривала 71 день, вона надовго затримала німців і дала змогу провести евакуацію на схід людей і великі підприємства Лівобережжя та Донбасу
5 серпня — 16 жовтня 1941 р.	Оборона Одеси (протягом 73 днів захисники міста відтягували на себе 300-тисячну ворожу армію, завдаючи їй великих втрат; за наказом Ставки для посилення оборони Криму радянські війська організовано й непомітно для ворога евакуювалися з-під Одеси)
25 жовтня 1941 р.	Гітлерівці зайняли Харків (до кінця жовтня була окупована також значна частина Донбасу)
30 жовтня 1941 — 4 липня 1942 р.	Героїчна оборона Севастополя, яка тривала 250 днів
16 листопада 1941 р.	Радянські війська залишили Крим (крім невеликого клаптика із Севастополем)
Кінець 1941 р.	Війська Південно-Західного фронту закріпилися на лінії Вовчанськ—Балаклія—Красний Лиман, а Південного — на лінії Артемівськ—Шахтарське—Большекріпінська
12—29 травня 1942 р.	Наступальна операція радянських військ під Харковом, наслідки якої були трагічними (у районі Барвенківського виступу в оточення потрапили три радянські армії; втрати склали близько 240 тис. осіб)
22 липня 1942 р.	Остаточна окупація території України німецько-фашистськими військами після захоплення міста Свердловська Ворошиловградської області (нині — Луганської). Ціною величезних жертв, героїчного опору народу німецький план «блискавичної війни» був зірваний